

מסורת הש"ס

ביצה פרק ראשון ביצה

ז.

עין משפט
נר מצוה

בז א טושי' ח"מ סי'
תקנ' פס"ו ו'
מב ב מ"י סי' סג'
שאר אבות השומע
הכלה ו'
מב ג טושי' ח"מ סי'
תקנ' פס"ו ו'.

(א) [תוספתא פ"א, ב] במזבח ח. (ג) ובמזבח
אחיה יולד וק כלל נולד
דכא אחיה שם יולד.
(ד) ילד רבא מין כבדק עב
ט"א וק הניה עבד כד"ד.
(ה) מ"י ישיה מב טרובין
ט"א: (ו) [פסחים כג, א]
(ז) [יולד וז, ח] (ח) [שם]
(ט) [שם יא, ח] (י) [אחרי פרק
ז']

הנהגות הב"ב

(א) ישי' ד"ה וזי תימא
לעין סומא נמי נגזר:

גליון הש"ס

גמ' ס' השלל של ביצים.
סין ממחמ דף ט פ"א
ח"ס ד"ה בי' נבילת:
שם אמר רב נבילא
שכ"ר דרב. יל' רבא.
סדר הדיני' נהקדמי' אית
ז'.

לעני רש"י

בשטי"א. הבלבד (תפירה
מנה). קל"א שור"ץ.
עט"ל.

ומצא בה ביצים גמורות וכו' ר'
יעקב אומר אם היו
מעורות בגידין אסורות. תימא כיון
דגמורות כולל היו מעורות ופירש
הקונטרס דגמורות קאי לחלמון אבל
לא נתקשה עדיין השפופרת מנחמ
רק הקדוש על כן קאי רבי יעקב
וקאמר אס' היו מעורות ולפי הספרים
דלא גרסי גמורות ניחא והכי גרסין
ומלא בה ביצים מותרות לאכלן
חלל רבי יעקב אומר כו':
דשמעה

למיתבא ליה ביני ביני קמ"ל ואי בעית אימא מאי עם יציאתה נגמרה עם
יציאת רובה נגמרה וכדרכי יוחנן דא"ר יוחנן ^אביצה שיצאה רובה מערב
יום טוב וחזרה מותרת לאכלה ביום טוב ואיכא דאמר מאי עם יציאתה
נגמרה עם יציאת כולה נגמרה עם יציאת כולה אין אבל רובה לא ולאפוקי
מדר' יוחנן גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות
לאכלן בחלב ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות מאן תנא להא
דת"ר - האוכל מנבלת עוף טהור - מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידין
ומן הבשר שנחלש מן החי טהור מן האשכול של ביצים מן הקורקבן ובני
מעין או שהמחה את החלב וגמעו טמא מאן תנא מן השלל של ביצים
טהור אמר רב יוסף דלא כרבי יעקב דאי כר' יעקב האמר אם היו מעורות
בגידין אסורות אמר ליה אבי' ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יעקב
התם אלא לענין אסור אבל לענין טומאה לא וכי תימא לענין טומאה נמי
נגזר אפוש טומאה הוא ואפוש טומאה מדרבנן לא מפשינן ואיכא דאמרי
מאן תנא מן האשכול של ביצים טמא אמר רב יוסף ר' יעקב היא דאמר
אם היו מעורות בגידין אסורות א"ל אבי' ממאי דאשכול מהנך דתליא
באשכול דלמא אשכול גופיה וכי תימא אשכול גופיה מאי למימרא מירי
דהוה אקורקבן ובני מעין דאע"ג דבשר ניהו כיון דאיכא אינשי דלא אכלי
איצטרך לאשמועינן הכא נמי כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטרך
לאשמועינן ית"ר כל שתשמישו ביום - נולד ביום כל שתשמישו בלילה נולד
בלילה כל שתשמישו בן ביום ובין בלילה נולד בין ביום ובין בלילה כל
שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת כל שתשמישו בלילה נולד בלילה זו
עטלף כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה אדם וכל דדמי ליה אמר מר כל
שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת למאי נפקא מינה לכדכר מרי בריה
דרב כהנא דאמר רב מרי בריה דרב כהנא דברק בקנה של תרנגולין מערב
יום טוב ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת והלא
ברק אימור לא ברק יפה ואפילו ברק יפה אימור יצתה רובה וחזרה הואי
וכדר' יוחנן איני והא אמר ר' יוסי בן שאול אמר רב ברק בקנה של תרנגולת
מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה אסורה התם
בדספנא מארעא אי נמי דרב מרי גמי אימא מארעא ספנא בראיכא וכו'
בריה בראיכא וכו' נמי אימא מארעא ספנא אמר רבינא גמירי כל היכא
דאיכא וכו' לא ספנא מארעא ועד כמה אמר רב גמרא משמיה ^זדרב כל היכא
דשמעה

מדרבנן לא מפשינן. ואע"פ שגזרו בטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי נגזר דלא ניחא לן דלפשוטו טומאות: ואיכא דאמרי.
דאשכול דסיפא הוה משמע ליה לרב יוסף ביצים המעורות בגידין ושלל הוה משמע ליה שאינן מעורות כל כך כמו אומן הגמורות קריונות לנא כהן
קליפה הלנה שאינן דבקות יפה אלא מעט: מאשכול גופיה. בשר הדבוק כסדרה והביצים ארוקין זו: נולד ביום. נקבותיו יולדות ביום:
עטלף. קל"א שור"ץ בלע"ז: מערב יום טוב. בין השמשות דשוב לא ילדה אלא בלילה: קודם עולות השחר. והאי דנקט בדרבנא
קמ"ל דאע"ג דבדק ולא מצא דליכא למחליה נולדה בחול אפילו הכי מותרת דמכניח אבריה דקדתי כל שתשמישו ביום נולד ביום והא
והאי לא ילדתו בלילה: אימור יספס רובה וחזרה הואי. ואע"ג דמילתא דלא שכיחא היא מנו דפשיטא לן דאיהו יולדת בלילה תלין בה:
בדספנא מארעא. והיא יולדת אף בלילה: אי הכי. דיש יולדת בלילה: דרב מרי. היכי שריא אימא מארעא ספנא יולדת בליל יום טוב:
דשמעה

דפחיא. כמו דפחיא. הולדים מן התרנגולת חיה שפועה בלדתה: פשיטא. דמקח טעות הוא דהא כהניא חמר ליה דפחיא: דלריבין.
לשון מבושלות כל לרץ כמו לרצת (ויקרא יג) כיה וכבול: ונפקא מינה. בין מאן דכעי להו לאכילה בין מאן דכעי להו לאפרוחים: למספנא
ליה דביני ביני. להחזיר לו דמי מעלה שכן ביני דפחיא לביני דשחוטא. ואי כעי להו לאכילה אין המקח בטל דהא בני אכילה ניהו אלא
שאלו יספס מהם ויחזיר לו דמי מעליות: קא משמע לן. רבי אמי דקמס מאן דכעי ביני דפחיא לאפרוחים כעי להו ואין אלו שזין לו
כלום: דדרכא. שילתן תרנגולת
מתרנגול ולא נתחממה מן הקרקע
לקולטן בלא זכר: דספנא מארעא.
מסתחממה בקרקע ויולדת ביצים
ואומן ביצים אין מגדלות אפרוחים:
ספנא. קולטת ביצים כשמתעפרת
בקרקע. ובסמך לקמן אמר כל היכא
דליכא זכר לא ספנא מארעא כלומר
אינה קולטת ביצים מן הקרקע אלא
מן הזכר. ואינו אלא לשון שפוי
טמוני חול (דברים ג): עס יליאח
רובס נגמרה. ולענין י"ט אחמר
דאס ילדה רובה מערב י"ט וחזרה
במך מעיה וילדתה בלילה מותרת
דהוה לה כחילו נולדה מאתמול:
כדרכי יוחנן. דלמך לקמן הכי: ואי
נשים אומא. רב לפוקי מדר' יוחנן
אחא ועס יליאחא דקאמר עס יליאח
כולה ולמעטוי יליאח רובה: מעורוס.
מחברות: נבלת עוף טהור. מטמאה
האכולה לטמא גזרים שהוא לזכר
בשעת בליעתה ואין לה טומאת מגע
ומשא ובמסכת נדה (דף נא.) ילפינן
לה. והאכל אחד מן הדברים הללו
ממנה: מן השלל של ביצים. כשהן
כבוקין ושלולין וקבועין כסדרה כלומר
האכל אותם ביצים בעודן מעורין
בגידין: מן הגידין. וקסבר אין בגידין
נתיב טעם: שלל. בשטי"א כמו שלל
של כוכבין (שבת דף מה:): כשר
שנבלת מן החי. לאו נבלה היא: מן
האשכול. מבשר השדרה שהביצים
ארוקין שם: שהמחה את החלב.
התך את השומן וגמעו טמא. ובהעור
והרובס (חולין דף קב.) פריקין והא
אכילה כתיבה ביה"ו ואמר רבי שמעון
בן לקיש הנפשי' לרבות את השומה
והכא כתיב ונפס אשר תאכל נבלה' ו
ובנבלת עוף טהור מתחוס כתיב':
מאן סנא מן החי. לאו נבלה היא: מן
אלמא לאו בשר הוא דלא כר' יעקב:
אלא לענין אסורא. דאע"ג דלאו
בשר ניהו אסר לה מדרבנן הואיל
וקרובים להיות בשר ואיכא למגור
משום בשר בחלב אכל לענין טומאה
לא דלאו בשר ניהו דלטמו: וכי תימא
לענין טומאה (א) נגזר. דלטמו
מדרבנן כי היכא דגזרינן לענין
איסורא: אפוש טומאה הוא. דאיכא
הפסד טהרות: ואפוש טומאה

למיתבא ליה ביני ביני קמ"ל ואי בעית אימא מאי עם יציאתה נגמרה עם
יציאת רובה נגמרה וכדרכי יוחנן דא"ר יוחנן ^אביצה שיצאה רובה מערב
יום טוב וחזרה מותרת לאכלה ביום טוב ואיכא דאמר מאי עם יציאתה
נגמרה עם יציאת כולה נגמרה עם יציאת כולה אין אבל רובה לא ולאפוקי
מדר' יוחנן גופא השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות
לאכלן בחלב ר' יעקב אומר אם היו מעורות בגידין אסורות מאן תנא להא
דת"ר - האוכל מנבלת עוף טהור - מן השלל של ביצים מן העצמות ומן הגידין
ומן הבשר שנחלש מן החי טהור מן האשכול של ביצים מן הקורקבן ובני
מעין או שהמחה את החלב וגמעו טמא מאן תנא מן השלל של ביצים
טהור אמר רב יוסף דלא כרבי יעקב דאי כר' יעקב האמר אם היו מעורות
בגידין אסורות אמר ליה אבי' ממאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יעקב
התם אלא לענין אסור אבל לענין טומאה לא וכי תימא לענין טומאה נמי
נגזר אפוש טומאה הוא ואפוש טומאה מדרבנן לא מפשינן ואיכא דאמרי
מאן תנא מן האשכול של ביצים טמא אמר רב יוסף ר' יעקב היא דאמר
אם היו מעורות בגידין אסורות א"ל אבי' ממאי דאשכול מהנך דתליא
באשכול דלמא אשכול גופיה וכי תימא אשכול גופיה מאי למימרא מירי
דהוה אקורקבן ובני מעין דאע"ג דבשר ניהו כיון דאיכא אינשי דלא אכלי
איצטרך לאשמועינן הכא נמי כיון דאיכא אינשי דלא אכלי איצטרך
לאשמועינן ית"ר כל שתשמישו ביום - נולד ביום כל שתשמישו בלילה נולד
בלילה כל שתשמישו בן ביום ובין בלילה נולד בין ביום ובין בלילה כל
שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת כל שתשמישו בלילה נולד בלילה זו
עטלף כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה אדם וכל דדמי ליה אמר מר כל
שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת למאי נפקא מינה לכדכר מרי בריה
דרב כהנא דאמר רב מרי בריה דרב כהנא דברק בקנה של תרנגולין מערב
יום טוב ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת והלא
ברק אימור לא ברק יפה ואפילו ברק יפה אימור יצתה רובה וחזרה הואי
וכדר' יוחנן איני והא אמר ר' יוסי בן שאול אמר רב ברק בקנה של תרנגולת
מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא בה ביצה אסורה התם
בדספנא מארעא אי נמי דרב מרי גמי אימא מארעא ספנא בראיכא וכו'
בריה בראיכא וכו' נמי אימא מארעא ספנא אמר רבינא גמירי כל היכא
דאיכא וכו' לא ספנא מארעא ועד כמה אמר רב גמרא משמיה ^זדרב כל היכא
דשמעה

מדרבנן לא מפשינן. ואע"פ שגזרו בטומאות במקומות הרבה ליכא למימר הכא נמי נגזר דלא ניחא לן דלפשוטו טומאות: ואיכא דאמרי.
דאשכול דסיפא הוה משמע ליה לרב יוסף ביצים המעורות בגידין ושלל הוה משמע ליה שאינן מעורות כל כך כמו אומן הגמורות קריונות לנא כהן
קליפה הלנה שאינן דבקות יפה אלא מעט: מאשכול גופיה. בשר הדבוק כסדרה והביצים ארוקין זו: נולד ביום. נקבותיו יולדות ביום:
עטלף. קל"א שור"ץ בלע"ז: מערב יום טוב. בין השמשות דשוב לא ילדה אלא בלילה: קודם עולות השחר. והאי דנקט בדרבנא
קמ"ל דאע"ג דבדק ולא מצא דליכא למחליה נולדה בחול אפילו הכי מותרת דמכניח אבריה דקדתי כל שתשמישו ביום נולד ביום והא
והאי לא ילדתו בלילה: אימור יספס רובה וחזרה הואי. ואע"ג דמילתא דלא שכיחא היא מנו דפשיטא לן דאיהו יולדת בלילה תלין בה:
בדספנא מארעא. והיא יולדת אף בלילה: אי הכי. דיש יולדת בלילה: דרב מרי. היכי שריא אימא מארעא ספנא יולדת בליל יום טוב:
דשמעה

